

'Het imkeren op Curaçao is een waar genot'

door M. Sommer, Curaçao N.A.

Hierbij wil ik u mijn ervaringen van een zevental jaren imkeren op dit eiland overbrengen.

Het klimaat hier zou het best omschreven kunnen worden als een subtropisch savanne klimaat. Het hele jaar door is er een relatieve vochtigheid van boven de 80%, met een hete periode en weinig of geen neerslag van februari tot augustus en in de overige maanden een behoorlijke tropische regenval. Dit is dan ook de periode van dracht bij uitstek op de wilde flora, die dan bloeit en vrucht draagt.

Voor mijn komst naar Curaçao imkerde ik al een aantal jaren te Soest. Aldaar aangesloten bij de lokale bijenvereniging werden mij de kneepjes van het bijenhouden bijgebracht door de onlangs overleden G. Leferinck. Altijd bereid tot hulp en advies was hij aanvankelijk mijn bijenvader en later een dierbare vriend.

Imkeren in je zwembroek

De honingbij is door de Nederlandse fraters op het eiland geïntroduceerd in het begin van deze eeuw en geniet waarschijnlijk al sinds die tijd de vrijheid. Momenteel is, over het hele eiland verspreid, de verwilderde bij aan te treffen. Het betreft meestal een bij die voorzien is van een drietal gele ringen, als bewijs dat ook hier nog duidelijk de erfenis van de gele Italiaanse familie spreekt. Een oriënterend onderzoek door een biologiestudente bracht aan het licht, dat van de wilde flora zo'n dikke zestig procent wordt bestoven door de honingbij en de rest door de kolibrie, vleermuizen en in mindere mate door andere wilde insecten.

De eerste vijf jaren imkerde ik in een buitenwijk van Willemstad, een waar genot, imkeren in je zwembroek (zeer zachtaardige bijen) en royale opbrengsten bij huis om de twee à drie maanden. Men verhandelt de honing hier in flessen van 700 ml. Potten ziet men praktisch niet, althans niet in de lokale bijen-business. Mede door de hoge temperatuur hier van zo'n 28°C blijft de honing vloeibaar.* Dit jaar werd ik helaas met het verschijnsel van kristallisatie van de honing geconfronteerd. In het begin van het seizoen vergat ik een lege honingkamer op een kast. Bij de daaropvolgende uitbrekerij van de raten vond een ware slachtpartij

plaats, daar veel bijen verdrongen in hun eigen honing.

'Mundi'

Helaas is er tot op heden geen georganiseerde imkerswereld, ondanks een serieuze poging daartoe van een aantal jaren geleden. Imkeren leert men hier meteen in de praktijk. Aan zwermverhindering wordt niet zo heel veel gedaan, er is hier nog redelijk wat leefruimte waar een zwerm naar kan uitwijken. Eigenlijk spreken we hier over de 'mundi', gebied waar geen bebouwing staat. Met het al eerder vermelde gevolg dat je de verwilderde volken tot bijna op de top van de Christoffelberg kunt aantreffen. Dit is het hoogste punt van Curaçao (ca. 300 m). Drie jaar geleden verhuisden wij naar het westen van het eiland, naar het meer landelijke gedeelte, Banda Bao genaamd, waar maar tien procent van de bevolking woont (op een totaal van 150.000 zielen).

Agressiviteit

Na ongeveer anderhalf jaar imkeren op Banda Bao was het sprookje afgelopen. Ik maakte kennis met een agressiviteit en aanvalskracht van de bijen die ik een maal eerder had ervaren in Suriname. Een bevriende imker aldaar met ongeveer honderd bijenvolken liet mij zien hoe zij zich redde met de geafrikaniseerde bij. Momenteel zijn er bescheiden pogingen op gang gezet om inzicht te krijgen in het agressieve gedrag, van gelukkig nog een klein deel van de volken. Dr. M.J. Sommeijer uit Utrecht zegde zijn medewerking spontaan toe, nadat uit eerdere determinaties van hem bleek dat de bijen niet geafrikaniseerd waren. Een volk kan zo agressief zijn dat na inspectie van een volk het imkerspak bezaaid is met honderden angels. Tevens is dan in een straal van honderden meters rond de kast geen enkel bewegend wezen veilig! Ook een insecticide spuitbus, in bijna ieder huis aanwezig, kan de bijen tot uiterste razernij opzwepen.

Hond dood gestoken

Een Curaçaoenaar die ik ooit eens door middel van een paar praktische lessen het imkeren bijbracht en hem daarna zelden of nooit meer zag, belde me laatst op en vertelde me hoe zijn bijen z'n vastgebonden hond hadden doodgestoken. Hij had namelijk op de

middelste van drie kasten mieren ontdekt en besloot deze te bespuiten met Baygon. Het resultaat was dat het volk na enkele uren dood was en de twee aangrenzende volken alles en iedereen aanvielen. Op de meest uiteenlopende plaatsen heb ik verwilderde volken aangetroffen: in autowrakken, in autobanden, plafonds, holle bomen, verlaten termietenkasten en in grafkelders. Deze laatste wachten nog op degenen voor wie zij gereserveerd zijn en zijn dus nog niet afgesloten. De laatste twee jaar haalde ik zo een zestal prachtig grote, maar uiterst agressieve volken van het kerkhof. Soms zijn ze zo groot dat er twee Langstroth broedkamers gemakkelijk mee gevuld kunnen worden.

Geen enkele ziekte

De meeste imkers hebben Langstroth kasten. Deze kasten zijn goedkoper uit de Verenigde Staten te krijgen en hebben mijns inziens het voordeel dat ze groter van formaat zijn dan de Simplex of de Fruitkast. Tot nu toe heb ik geen enkele bijenziekte waargenomen,

dus voor de bijen is het hier goed toeven. Echter de menselijke vlijt om af te rekenen met de munda en er huizen, hotels, bungalows, 'time sharing projecten' neer te zetten en wegen aan te leggen, begint ook hier langzaam maar zeker vorm aan te nemen.

Een echt bijenparadijsje voor imker en bij zult u echter aantreffen op het tropische Saba. De laatste (Amerikaanse) imkeres ging naar haar geboorteland terug in 1990, voor zover ik weet zonder opvolger. Heel jammer, daar er het hele jaar rond een weelde aan bijenbloemen is en de bijen zachtaardiger zijn dan hier op Banda Bao. Voor zover een berichtje over de overzeese immen.

**) Noot van de redactie. De honing op Curaçao is niet vloeibaar omdat de omgevingstemperatuur hoog is, maar omdat het watergehalte hoger is dan van (bijvoorbeeld) Europese honing.*

Amerikaans vuilbroed in Duitsland

door Joop Beetsma

Bij de Duitse stad Lingen, 45 kilometer ten zuidoosten van Emmen en 35 kilometer ten noordoosten van Oldenzaal, werd Amerikaans vuilbroed vastgesteld. De besmettingshaard ligt 15 kilometer ten oosten van de heide rond het Zwartemeer. Bezorgde bestuursleden van de imkerverenigingen in Zuidoost Drenthe hebben hierover contact opgenomen met de Veterinaire Dienst in Den Haag. De reactie van de VD was dat het hen niet verstandig leek dat de leden van de verenigingen hun volken dichtbij de Duitse grens zouden plaatsen. Dit bericht hebben de plaatselijke verenigingen aan hun leden doorgegeven.

Zo een bericht geldt in feite voor meerdere plaatsen in het gebied langs de Duitse grens. Om deze reden is het van belang dat de imkers daar, voortdurend aandacht schenken aan het optreden van Amerikaans vuilbroed. Het is dan ook aan te raden om de bijdrage van de heer L.G.M. Hensels in Bijen 8, pagina 265 te lezen en bij de hand te houden. Het meldpunt voor bijenziekten is 08380-35044, maandag tot en met vrijdag van 09.00 uur tot 10.00 uur.

Een bijenvolk zwemt met een pas-ingevoerde jonge koningin.

door Joop Beetsma

Een veertien dagen oude koningin verbleef in een volk dat twintig broedloze broedkamerramen tot zijn beschikking kreeg. In deze periode had de koningin op drie raampjes eitjes gelegd, waarvan de eerste net waren uitgekomen. Op dat moment verliet de koningin met ongeveer de helft van het volk de kast. Er was voldoende voedsel aanwezig en dus kan het geen 'hongerzwerm' geweest zijn. Er waren evenmin koninginncellen aanwezig.

Het betreft hier een bijzondere ervaring van de heer C. Schippers in Apeldoorn. Volgens de heer J.J. Speelziek die dit bericht aan ons door gaf, stond het volk in een stal die voldoende schaduw bood. Vraag van de redactie: wie heeft een overeenkomstige ervaring gehad en heeft daarvoor een verklaring? Reacties graag schriftelijk of telefonisch aan het redactieadres, Postbus 198, 6720 AD Bennekom, telefoon 08370-22422. Bij voorbaat dank.